

Körrendelet.

Valamennyi, a magyar-korona területén levő törvényhatósághoz.

Midőn a sorhadi vagy honvédségi csapatok által kiállítandó karhatalom igénybevételénél követendő eljárás rendezése ezébjából a m. kir. minister urakkal és a közös hadügyminister urral egyetértőleg létrejött utasítást — mely meghatározza, hogy mely közhatóságok és esetleg ezek közegei közül kik vannak feljogosítva a karhatalom igénybevételére és mely esetben, — szoros miheztartás végett idemellékelném, egyszersmind figyelmeztetem a (ezimet) hogy a sorhadi vagy honvédségi karhatalom csak is azon esetben vehető igénybe, ha a politikai hatóságok rendelkezésére álló fegyveres erő elégtelen lenne a rend fentartására vagy helyreállítására.

Minthogy pedig csak is a politikai hatóság ismerheti a körülményeket és viszonyokat annyira, hogy megítélhesse, vajjon a rendelkezésére álló fegyveres erő a rend és biztonság fentartására vagy helyreállítására elegendő-e vagy nem? ennél fogva, a legsürgősb eseteket kivéve, a karhatalom kiállítása végett mindenkor a politikai hatósághoz kell fordulni; mely azon esetben ha a rendelkezésére álló fegyveres erő a rend- és biztonság fentartására vagy helyreállítására elegendő nem volna, az alább következő utasítás értelmében a sorhadi vagy honvédségi karhatalom kiállítása iránt intézkedend.

Végül felhivom a (ezimet): hogy mindazon esetekben, melyekben szükségesnek tartja, hogy a karhatalom kiállítása végett közvetlenül a katonai vagy honvéd állomás-parancsnoksághoz forduljon, ezen lépéséről, valamint a karhatalom igénybevételének megszüntetéséről is, a m. kir. belügyi miniszternek, illetőleg a horvát-szlavon-dalmát országos kormánynak rögtön táviratilag jelentést tegyen; továbbá hogy, kiváló tekintettel azon körülményre, melyszerint a karhatalom kiállításából eredő költségek az illető m. kir. minister, vagy horvát-szlavon országos kormány költségvetését terhelik, az igénybevett karhatalom időtartama a legszükségesebbre szoríttassék. *Kelt Budapesten, 1876-ik évi június hó 13-án. Szende Béla s. k.*

Utasítás

a sorhadi vagy honvédségi karhatalomnak igénybevétele alkalmával a közhatóságok részéről követendő eljárásról.

1. A karhatalom ezéja a közhatóságok támogatása, hogy ezáltal azoknak törvényes rendelkezéseik és hivatalos működéseik ellenében vetett erőszakos ellenállás ellen, a szükséges anyagi erő szolgáltatassék.

2. Ha a késedelem veszélylyel jár, a törvényes rend és biztonság fenntartására vagy helyreállításá ezébjából, a karhatalom közvetlen igénybevételére következő közhatóságok és közhatósági közegek vannak feljogosítva:

- a) minden magyar királyi miniszter;
- b) a királyi ügyészségek;
- c) a királyi törvényszékek;
- d) a királyi járásbiróságok;
- e) a fegyrintézetek igazgatói, esetleg ezek helyettesei;

4. Ha a késedelem veszélyrel nem jár, illetőleg a karhatalom kirendelésének szüksége előre látható, ez esetben a karhatalom kirendelése csakis a m. k. belügyminiszterium (Horvát-Szlavonországban a kormányzék) útján történhetik, mely a karhatalom kirendelését vagy a budapesti főhad-, vagy az erdélyi katonai- (zágrábi főhad-) parancsnokság útján eszközli.

A következő hatóságok vagy hatósági közegek vannak feljogosítva ily esetben közvetlenül a m. kir. belügyminiszteriumhoz (horvát-szlavon kormányzékhez) fordulni, u. m. :

- a) minden m. kir. miniszter ;
- b) a kir. ügyészségek ;
- c) a kir. törvényszékek ;
- d) a kir. járásbiróságok ;
- e) a fumei kormányzó ;
- f) az országos képviselő-választási elnök, a követválasztás alkalmával ;
- g) a megyei alispánok (királybirák, kerületi kapitányok) vagy azok helyettesei ;
- h) a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnok *SK* ;
- i) budapesti főkapitány, vagy helyettese ;
- j) törvényhatósági joggal felruházott városok polgármestere vagy azok helyettese ;
- k) a m. kir. postaigazgatóságok ;
- l) a m. kir. pénzügyi igazgatóságok ;

Horvát-Szlavonországban :

- ly) főispán ;
- m) alispán ;
- n) szabad kir. városok tanácsa ;
- ny) az országgyűlési képviselő-választási elnök ;
- o) a m. kir. horvát-szlavon csendőrségi parancsnok ;
- p) királyi törvényszékek ;
- r) királyi egyes bíróságok ;
- s) a kir. országos pénzügyi igazgatóságok.

Ha felkelési mozgalom elfojtására, fegyveres hatalom tényleges alkalmazása válik szükségessé, akkor az imént nevezett hatóságok és azok közegei a csapatokkal való rendelkezésre semminemű befolyást nem gyakorolhatnak ; hanem csakis a katonai parancsnok, csupán katonai szempontból kiindulva, intézkedik a csapatokkal.

2378. szám.
eln.

Körrendelet.

A szabadságolt állománybeli honvédtisztnek, a m. kir. honvédségi alapszabályok 112. §. és az 1875-ik évi LI. (katonai ellátásról szóló) törvényzcikk 117. és 120. §§. értelmében, a béke idején teljesített szolgálatért is van igénye katonai ellátásra (nyugdíjra), ha kétségtelenül kiderül, hogy rokkantsága csakugyan az ily honvédségi szolgálatban (120. §. b. és c.) következett be.

Mint hogy az ily szabadságolt állományu tisztnek emez igénye tekintetéből a rokkantság megállapításánál kétségtelenül nagy befolyást fog gyakorolni azon körülmény, hogy az illető tiszt a fegyvergyakorlatra vagy egyéb szolgálatra bevonulásakor minden testi bajtól, sérüléstől, szóval minden testi és szellemi fogyatkozásoktól ment, és hadiszolgálatra teljesen alkalmas volt : ennél fogva a szabadságolt állományu tisztnek önértékében fekszik, hogy magát a szolgálatra bevonulásakor oly orvosi bizonyítvánnyal lássa el,

A sz. áll. honvédtisztek béke-szolgálat utáni nyugdíj-igényei-j nek megállapításánál követendő eljárás iránt.